

DİL ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ (TÜDAM)
BİRİM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU- 2022

ÖZET

Toros Üniversitesi bünyesindeki faaliyetlerini sürdürmekte olan Dil Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne (TÜDAM) ait 2022 Yılı Birim İç Değerlendirme Raporu (BİDR), Merkezin, 2022 dönemi faaliyetleri üzerinde yapılan değerlendirme sonucunda elde edilen bulgular ışığında hazırlanmıştır.

TÜDAM Birim İç Değerlendirme Raporu'nun (BİDR) hazırlanması TÜDAM Kalite Güvence Sistemi Birimi tarafından yapılmakta ve değerlendirilmektedir.

Birim iç değerlendirme raporu sonucunda, genel olarak TÜDAM'ın kalite güvence sisteminin oluşturulması, bilimsel etkinlikler düzenlenmesi, eğitim-öğretim faaliyetleri düzenlenmesi, araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütülmesi ve toplumsal katkı sunulması süreçlerini kapsayan gerekli teknik donanım ve altyapıya sahip olduğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, ileri dönem faaliyetlerini sürdürmek ve hem akademik personel ve öğrencilerde hem de kurum dışında Türkçeye ilgi duyan araştırmacılarda farkındalık oluşturulmasına yönelik çeşitli mekanizmaların geliştirildiği, Stratejik Plan kapsamındaki faaliyetlerin uygulama boyutunun büyük ölçüde planlanan şekilde devam ettiği görülmüştür. Bununla birlikte, projeler geliştirilmesine yönelik Ar-Ge faaliyetlerinde, eğitim faaliyetlerinde ve yürütülmekte olan faaliyetlerin daha geniş ölçekte duyulması aşamasında *Eğitim-Öğretim faaliyetleri düzenleme* ve *Toplumsal Katkı* düzeylerindeki faaliyetlerinde iyileştirmeye açık yönlerinin olduğu belirlenmiştir. BİDR'de ortaya çıkan iyileştirmeye açık yönlerin TÜDAM'ın gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MERKEZ HAKKINDA BİLGİLER

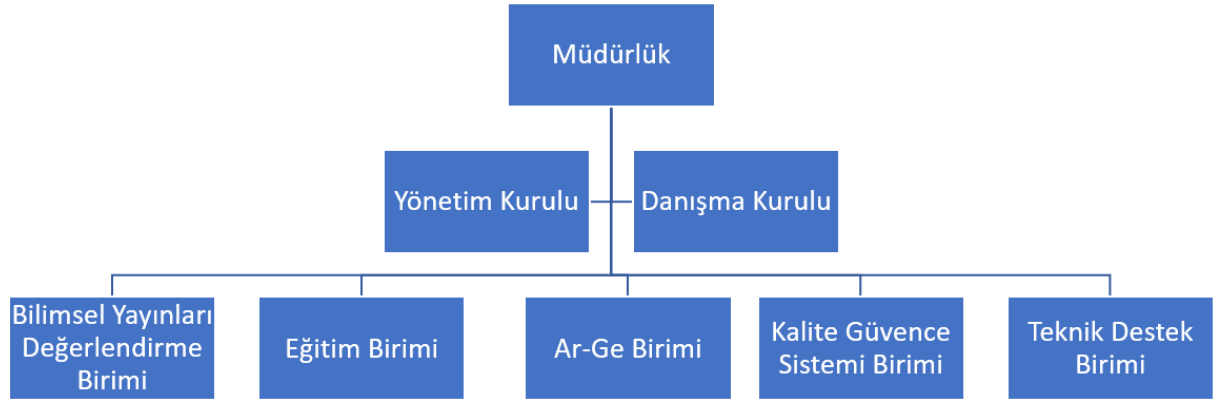
1. Tarihsel Gelişimi

Toros Üniversitesi Dil Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜDAM); merkez yönetmeliğinin 14 Haziran 2020 tarih ve 31155 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla Toros Üniversitesi Rektörlüğü altında faaliyet gösteren bir uygulama ve araştırma merkezi olarak resmi statü kazanmıştır.

2021 yılı Haziran ayı itibariyle oluşturulan merkez stratejik planı doğrultusunda belirlenen amaç ve hedefleriyle merkez faaliyetleri sistematik bir yapıya kavuşmuş, yürütülen faaliyetler büyük ölçüde hazırlanan stratejik plana uygun olarak

sürdürülmektedir.

Merkezin idari yapılanması 14 Haziran 2020 tarih ve 31155 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilmiştir. Merkez Yönetimi Yönetmeliğin ilgili maddesi uyarınca Müdür, Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulundan oluşmaktadır. Merkezin amaç ve faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla aşağıdaki şemada gösterilen idari yapılanma benimsenmiştir. Müdür, Yönetim ve Danışma Kurullarının görevleri yayınlanan merkez yönetmeliğinde tanımlanmıştır. Yönetmelikte yer almayan ve faaliyetlerin etkin işleyişini sağlayacağı düşünülen tüm birimlerin görevleri aşağıda özetlenmiştir.

Şekil 1. TÜDAM İdari Yapılanma

Bilimsel Yayınları Değerlendirme Birimi: Merkez yönetmeliğinin 5 inci maddesinde belirtilen araştırma merkezinin çalışmalarının sonuçlarını farklı kitap dizileri halinde yayınlama ve dilbilim alanında yapılan çalışmaları bir araya getirmek amacıyla TÜDAM bünyesinde yayınlanması planlanan tüm basılı ve elektronik kaynakların yayınlanması konusunda planlama yapmak, basıma uygun bulunan çalışmaları yönetim kuruluna sunmak bilimsel yayınları değerlendirme biriminin faaliyetleri olarak kısaca özetlenebilir.

Eğitim Birimi: Dilbilim ve alt alanlarının kullandığı araçları öğrenmek isteyenlere öğretim programları hazırlamak ve uygulamak, ulusal ve uluslararası işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, yurt içi ve yurt dışındaki üniversiteler ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile derlem çalışmaları konusunda ortak çalışmalar yaparak eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, merkezin amacı

doğrultusunda araştırma ve uygulamaları teşvik etmek; seminer, kurs ve benzeri etkinlikler düzenlemek; talep halinde kamu kurumları veya özel kuruluşların personeline yazışma ve konuşma eksiklerini tamamlayıcı kurslar düzenlemek, gerektiğinde bu amaçla Üniversitenin Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi ile de işbirliği yapmak ve bunları ilgili mevzuat çerçevesinde sertifika ile belgelemek eğitim biriminin görevleridir.

Ar-Ge Birimi: Derlem kurma, derlem araçları geliştirme, Türkçe öğelerin derlemde işaretlenmesine ilişkin araştırmalar yapma, merkezin amacı doğrultusunda araştırma ve uygulamaları gerçekleştirme, Toros Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Ve Bilimsel Faaliyetleri Destekleme Koordinasyon Birimi ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) başta olmak üzere yerel kaynaklar ve uluslararası kamu ve özel kuruluşlarla ortak araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin araştırma geliştirme faaliyeti önerileri hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak bu birimin görevleridir.

Kalite Güvence Sistemi Birimi: Birimin görevleri TUDAM bünyesinde yürütülen faaliyetlerin planlaması, uygulaması, kontrol ve önlemlerin alınmasına yönelik faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik eğitim-öğretim, Ar-Ge ve Toplumsal katkı faaliyetleri kapsamında yeni planlamalar yapmak, faaliyetler sonucu elde edilen bulguları sistematik olarak izlemek ve paydaşları ile birlikte değerlendirerek önlemler almaktır.

Teknik Destek Birimi: Birimin amacı, TUDAM bünyesinde yürütülen tüm faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılan dijital veya teknik araç-gereçlerin etkin bir şekilde yürütülmesinde her türlü önlemi almak, idari yapılanma içerisindeki tüm birimler ile etkileşimli olarak ortaya çıkabilecek sorunlara çözümler sunmak, geribildirimler konusunda her türlü teknik altyapının oluşturulması, raporlandırılması bu birimin görevleri olarak özetlenebilir.

2. Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri

Toros Üniversitesi Dil Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin misyonu dünyanın en eski ve köklü yazı dillerinden biri olan Türkçenin farklı alanlardaki görünümünü araştırmak ve tanımlamak amacıyla araştırmalar ve uygulamalar yapmak; araştırmacı ve çözümleyici bakış açısıyla devinimsel ve sürekli gelişen

teknolojik faaliyetlere uygun olarak Türkçenin gerçek dil verisine dayanan yapı, biçim, işlev ve anlam örüntüleri saptamak ve dil verisinin sunduğu görünümleri betimlemek; elde edilen bilgi ve bulgularla üretmek, paylaşarak ve uygulamalar yaparak Türkçenin tanıtımına katkı sunan bir merkez olmak biçiminde tanımlanmıştır.

Türkçenin farklı alanlardaki görünümünü büyük veri üzerinden araştırmak ve tanımlamak amacıyla araştırmalar ve uygulamalar yapmayı, alanlar arası etkileşimi artırmayı esas alan TÜDAM'ın vizyonu bilimsel ve teknolojik gelişmeler ışığında özgün araştırmalar yapılmasını teşvik etmek, ulusal ve uluslararası araştırma kaynaklarına erişmek ve üst düzey bilimsel araştırma projeleri geliştirmek, işbirlikli organizasyonlar düzenleyerek yurtiçi ve yurtdışında öncü, saygın, lider bir araştırma merkezi olmak ise TÜDAM'ın vizyonudur.

TÜDAM yönetmeliğinin 5 inci maddesinde Merkezin amaçları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. Bunlar,

- Türkçenin farklı alanlardaki görünümünü araştırmak ve tanımlamak amacıyla araştırmalar ve uygulamalar yapmak,
- Alanlar arası etkileşimi artırmak,
- Farklı amaçlara hizmet edebilecek dil veri setleri ve derlemleri kurmak,
- Dilbilim yöntemi ve araçlarını kullanarak Türkçenin gerçek dil verisine dayanan yapı, biçim, işlev ve anlam örüntüleri saptamak,
- Dil verisinin sunduğu görünümü betimlemek,
- Daha ileri dilbilim çözümleri için temel veri setlerini oluşturmak,
- Dilbilim ve derlem dilbilim alanını ve yöntemlerini öğretmek amacıyla eğitim programları düzenlemek,
- Veri ve derlem çalışmalarını ulusal ve uluslararası düzeylerde diğer araştırmacılara ulaştırmak amacıyla süreli yayın yapmak,
- Araştırma merkezinin çalışmalarının sonuçlarını farklı kitap dizileri halinde yayınlamak, dilbilim alanında yapılan çalışmaları bir araya getirmek amacıyla ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar düzenlemek,

- Derlem çalışmaları geliştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası iş birlikleri yapmak ve bu amaçla ortak projeler geliştirmek olarak tanımlanmıştır.

A. BGBR BAZ ALINARAK BU DÖNEMDE YAPILAN İYİLİŞTİRMELER HAKKINDA ÖZET BİLGİ

2021 yılı için Kalite Koordinatörlüğü'nün koordinasyonu ile üniversitemiz bünyesinde oluşturulan Değerlendirme Takımı üyelerinin 2021 yılı Birim İç Değerlendirme Raporu üzerinde merkezimize iletmış olduğu geribildirimlerin sonucu ve değerlendirmesi aşağıda sunulmuştur:

- 1- Merkezin kendine özgü bir Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri bulunması güçlü bir yön olarak değerlendirilmektedir.
- 2- Derlem alanında yapılan çalışmaları ile Türkiye çapında eşsiz olması örnek gösterilebilir bir yön olarak öne çıkmaktadır.
- 3- Merkezin Kalite Güvence Sisteminin oluşturulması amacıyla merkezin bünyesinde yapılan uygulamaların izlenmesi, paydaşlarla birlikte değerlendirilmesi ve önlemler alınmasına yönelik Kalite Odaklı Birim oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıda anılan geribildirimlerden “*Merkezin kendine özgü bir Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri bulunması güçlü bir yön olarak değerlendirilmektedir*” ve “*Derlem alanında yapılan çalışmaları ile Türkiye çapında eşsiz olması örnek gösterilebilir bir yön olarak öne çıkmaktadır*” ifadeleriyle uyumlu biçimde TUDAM faaliyetlerini 2021 yılında olduğu gibi 2022 yılında da sürdürmüştür.

Son geribildirim olan “*Merkezin Kalite Güvence Sisteminin oluşturulması amacıyla merkezin bünyesinde yapılan uygulamaların izlenmesi, paydaşlarla birlikte değerlendirilmesi ve önlemler alınmasına yönelik Kalite Odaklı Birim oluşturulması gerekmektedir*” geribildirimi için ise merkezimiz bünyesinde “Kalite Güvence Sistemi Birimi” bulunmaktadır (bkz. <https://toros.edu.tr/sayfalar/tudam-yonetim>). Merkezimizin kalite komisyonu TUDAM bünyesinde yürütülen faaliyetlerin planlamasını ve uygulamasını sağlamak, süreçlerin kontrolünü gerçekleştirmek, gerekli olduğu durumlarda önlemler almaktır. Bu bağlamda, yürütülen faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplumsal katkı faaliyetleri kapsamında yeni planlamalar yapmak, faaliyetler sonucu elde edilen bulguları izlemek ve ilgili paydaşlarla birlikte değerlendirerek önlemler almaktır. Kalite Komisyonunun performans göstergesini ise yıllık olarak Birim İç Değerlendirme Raporu’nu (BİDR) hazırlamak ve Birim Geri Bildirim Raporu doğrultusunda alınan geribildirimlerin değerlendirilmesini yapmak oluşturmaktadır. Yükseköğretim Kalite Kurulu yetkilileri ve Yükseköğretim Kurumu yıllık denetimlerinde dış denetçilerden alınan çok sayıda olumlu geribildirim doğrultusunda yukarıda anılan durumlarda ek bir güncellemeye ihtiyaç duyulmamıştır.

B. KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ

Kalite güvence sistemi başlığı altında TUDAM'ın kalite politikasının, danışma kurulu ve işleyiş şekli ve kalite güvence sistemi biriminin merkez içindeki yerine değinilecektir.

Stratejik planda TUDAM tarafından belirlenen ilk amaç "Kalite Güvence Sistemi oluşturma" amacı bağlamında belirlenen ilk hedef ise "Her yıl TUDAM Birim İç Değerlendirme Raporunun (BİDR) hazırlanması ve Geribildirim Raporunun düzenlenmesi"dir. Bu hedefle bağlantılı olarak belirlenmiş performans göstergesi ise her yıl "birim iç değerlendirme raporunun hazırlanması ve birim geri bildirim raporu doğrultusunda değerlendirmelerin yapılarak iyileştirme çalışmaları gerçekleştirmek"tir. Kalite kültürünün TUDAM içerisinde benimsenmesi amacı ile birim temsilcileri belirlenmiştir. Hazırlanan birim iç değerlendirme raporu da "kalite güvence sistemi birimi" tarafından oluşturulmaktadır.

TUDAM'ın misyonu ve vizyonu çerçevesinde hazırlanan 2021-2026 Stratejik Planının hazırlanarak paydaşlarına duyurulması ve tüm faaliyetlerinin izlenerek değerlendirilmesine ek olarak alınan önlemlerle iyileştirme çalışmaları doğrultusunda güvence altına almaya çalışmak kalite politikamızın temel odağını oluşturmuştur. Bu bağlamda yürütülen faaliyetleri izlemek, değerlendirmek ve iyileştirmeler yapmak üzere kalite güvence mekanizmamız bulunmaktadır. Bu mekanizma, Birim iç değerlendirme raporumuzdur.

Yukarıda anılan mekanizmanın işlevselliğini belirlemek, uygulamak ve yeni mekanizmalar oluşturmak üzere TUDAM Kalite Güvence Sistemi (KGS) Birimi oluşturulmuştur. Birimin görevleri TUDAM bünyesinde yürütülen faaliyetlerin planlanması, uygulanması, kontrol ve önlemlerin alınmasına yönelik faaliyetleri içerirken tüm bu süreçleri güvence altına almaya yönelik planlanmıştır. Bu bağlamda, bilimsel etkinlikler düzenlenmesi, bilimsel yayın üretilmesi, araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütülmesi ve toplumsal katkı sağlama konusunda yeni mekanizmalar geliştirmek, faaliyetler sonucu elde edilen bulguları sistematik olarak stratejik plan kapsamında izlemek ve paydaşları ile değerlendirerek önlemler almak, her yıl merkezin Birim İç değerlendirme Raporunu (BİDR) hazırlamak olarak özetlenebilir.

C. FAALİYET ALANLARI

Toros Üniversitesi Dil Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (TUDAM) faaliyet alanları aşağıdaki şekillenmiştir:

- Dilbilim alanında uygulama ve araştırmalar yapmak,
- Dilbilim ve alt alanlarının kullandığı araçları öğrenmek isteyenlere öğretim programları hazırlamak ve uygulamak,
- Kapsamlı veri setleri oluşturmak, dil derlemleri kurmak, çözümleme araçları geliştirmek, Türkçe öğelerin veri setleri üzerinde işaretlenmesine ilişkin araştırmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, yurt içi ve yurt dışındaki üniversiteler ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile dil çalışmaları konusunda ortak

çalışmalar yaparak eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve yayın faaliyetlerinde bulunmak,

- Merkezin amacı doğrultusunda araştırma ve uygulamaları teşvik etmek; seminer, kurs ve benzeri etkinlikler düzenlemek; talep halinde kamu kurumları veya özel kuruluşların personeline yazışma ve konuşma eksiklerini tamamlayıcı kurslar düzenlemek, gerektiğinde bu amaçla Üniversitenin Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi ile de işbirliği yapmak ve bunları ilgili mevzuat çerçevesinde sertifika ile belgelemek,
- Dil araştırmaları ve uygulamaları konusunda ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar düzenlemek ve öneriler getirmektir.

Yukarıda anılan faaliyet alanları doğrultusunda TÜDAM Stratejik Planında 2022 yılı içerisinde *Eğitim-Öğretim Faaliyetleri*, *Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri* ve *Toplumsal Katkı* boyutuyla 3 temel amaç ve bu amaçlar doğrultusunda 12 hedef ve bu hedeflere ilişkin 15 faaliyet tanımlaması yapılmıştır. İlgili takvim yılı içerisinde, merkezimizce tanımlanan 3 ana amaçtan 2'si ile ilgili faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Düzenlenmesi ve Toplumsal Katkı boyutunda yapılması planlanan çalışmalar TÜDAM'ın yanı sıra farklı akademik birimlerde akademik ve idari faaliyetleri bulunan öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim öğretim yoğunluğu ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısı yetersizliği nedeniyle istenilen seviyede olamamıştır. Yukarıda anılan her bir amaç, hedef ve faaliyete ilişkin durumlar aşağıda değerlendirilmiştir.

A. AMAÇ 1-Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Düzenlemek

TÜDAM'ın 2022 yılı *Eğitim-öğretim Faaliyetleri Düzenlemek* amacına ilişkin üç temel hedefi bulunmaktadır. Bu hedeflere ulaşılmasını sağlayacak eylemler ise ilgili yerlerde belirtilmiştir. 2022 yılı için tanımlanan her bir hedef için düzenlenmesi planlanan birer faaliyet bulunmaktadır.

A.1 Dilbilim ve derlem dilbilim alanını ve yöntemlerini öğretmek amacıyla temel düzey eğitimler düzenlemek

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Eğitimi verecek eğitmenlerin belirlenmesi ve eğitim malzemelerinin bir araya getirilmesi, dilbilim ve derlem dilbilim ile ilgili tanıtım broşürlerinin hazırlanması, merkez web sayfası ve sosyal medya platformları aracılığıyla duyuruların gerçekleştirilmesi, eğitim duyurularının ilgililerle paylaşılması

A.2 Derlem dilbilim yöntemini tanıtan ve bu yöntemle yapılacak çalışmalar için danışmanlık niteliğinde ileri düzey eğitimler düzenlemek

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Eğitimi verecek eğitmenlerin belirlenmesi ve eğitim malzemelerinin bir araya getirilmesi, dilbilim ve derlem dilbilim ile ilgili tanıtım broşürlerinin hazırlanması, merkez web sayfası ve sosyal medya platformları

aracılığıyla duyuruların gerçekleştirilmesi, eğitim duyurularının ilgililerle paylaşılması

A.3 Toros Üniversitesi öğrencilerine çevrimiçi ya da yüz yüze derlem dilbilim yöntemini tanıtan, elektronik dil verisi kaynakları ve kullanımına ilişkin bir eğitim semineri verilmesi

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Dilbilim ve derlem dilbilim ile ilgili merkez web sayfası ve sosyal medya platformları aracılığıyla duyuruların gerçekleştirilmesi, eğitim duyurularının öğrencilerle paylaşılması

Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Düzenleme Amacına İlişkin Genel Değerlendirme: Öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık nedeniyle *Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Düzenlemek* amacına ilişkin 2022 takvim yılında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda, TÜDAM bünyesinde görevli akademisyenlerin birimizden bağımsız olarak kendi birimlerinde üstlendikleri *ders yüklerinde ve eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluklarında* meydana gelecek iyileştirmelerin TÜDAM'ın eğitim-öğretim amacınının gerçekleştirilmesine ve düzenlenmesine ilişkin hedeflere ulaşmasına olumlu katkı sunacağı düşünülmektedir.

Olgunluk düzeyi: Eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili planlama bulunmaktadır ancak 2022 takvim yılı için herhangi bir uygulama gerçekleştirilmemiştir.

B. AMAÇ 2-Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri

TÜDAM'ın 2022 yılı araştırma-geliştirme faaliyetleri düzenleme amacına ilişkin beş temel hedefi bulunmaktadır. Bu hedeflere ulaşılmasını sağlayacak eylemler ise aşağıda ilgili bölümlerde belirtilmiştir. 2022 yılı için tanımlanan hedeflerden B.1, B.4 ve B.5 için birer faaliyet, B.2 ve B.3 hedefi için ise ikişer faaliyet hedefi bulunmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucunda hedeflerin büyük bölümünün yerine getirildiğinden yola çıkarak TÜDAM'ın en güçlü yönünün araştırma-geliştirme faaliyetleri olduğu saptanmıştır. Faaliyetlere ilişkin kanıtlar ve ek bilgiler aşağıda sunulmuştur.

B.1 Türkçenin farklı alanlardaki görünümünü araştırmak ve tanımlamak amacıyla araştırmalar ve uygulamalar yapmak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Bilimsel ve teknolojik çalışmalar yapılmasına yönelik teşvik ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve elde edilen bilgilerin uygulamaya aktarılmasına yönelik proje önerilerinin ilgili birimlere sunulması

Açıklama: Aşağıda kanıtı eklenen faaliyetin içeriği “yaklaşık 50 kurum/kuruluşun yer aldığı konsorsiyumdan oluşan, ECSPM'in bir paydaşı olduğu Avrupa Dil Eşitliği (ELE) projesinde Avrupa'da konuşulan bölgesel, azınlık ve miras dillerinin dijital desteği hakkında bilgi sağlamadan sorumlu, Türkçe için Birincil Bilgilendirici olarak görev almak”tır. Bu proje kapsamında Türkçe için mevcut dijital desteğin düzeyi, hangi

teknolojik destek bileşenlerinin mevcut olduğu hakkında bilgiler sağlanmıştır. İlgili Proje 2021 yılı içerisinde henüz tamamlanmamış olduğundan 2021 yılı faaliyet raporuna eklenmemiş olup, 2022 yılında sonlandığı için bu faaliyet dönemine eklenmiştir.

Kanıt: [EUROPEAN CIVIL SOCIETY PLATFORM FOR MULTILINGUALISM \(ECSPM\) tarafından düzenlenen belge](#)

Olgunluk düzeyi: İlgili hedefe yönelik merkezin amacı ve faaliyet alanları ile uyumlu uygulamalar bulunmaktadır.

B.2 Farklı amaçlara hizmet edebilecek dil veri setleri ve derlemleri kurmak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler (2 faaliyet hedefi): Türkçenin dilbilimin farklı alanlarında çalışılmasına yönelik genel ve özel amaçlı dil derlemleri ve veri setleri oluşturmak

Açıklama: İlgili hedefi gerçekleştirecek eylemler başlığı altında “Türkçenin dilbilimin farklı alanlarında çalışılmasına yönelik genel ve özel amaçlı dil derlemleri ve veri setleri oluşturmak” gelmektedir.

Merkezimiz bünyesinde özellikle yılın son bölümlerindeki gelişmelerle birlikte ortaya çıkabilecek dildeki değişimleri inceleyebilmek adına ulusal gazetelerin “Ekonomi” sayfalarından elde edilen verilerle özel amaçlı derlemler oluşturulmuştur. Bu bağlamda, 2022 yılı için “Ekonomi” alanındaki metinlerinden oluşan, terim bankaları ve ekonomi sözlüklerinin oluşturulmasına katkı sağlama potansiyeli taşıyan özel amaçlı derlemler merkezimiz tarafından hazırlanmıştır. Tıpkı 2021 ve 2022 yıllarında olduğu gibi, ilerleyen yıllarda, bu derlemlerin temsil gücünü bozmayacak biçimde veri setinin güncel bilgilerle genişletilmesi planlanmaktadır. 2023-2026 yılları arasında her takvim yılında sayısı en az 2 olmak üzere benzer derlemler ve veri setlerinin hazırlanmasına devam edilmesi ve 2021-2026 yılları arasındaki faaliyet sayısının 12’ye ulaşması hedeflenmektedir.

Toplanan veriler telif hakkı niteliği taşıdığından kanıt olarak herhangi bir belge sunulmamakla birlikte gerekli izinlerin alınmasının ardından herkese açık biçimde derlem arayüzleri aracılığıyla paylaşılacaktır.

Olgunluk düzeyi: İlgili hedefe yönelik merkezin amacı ve faaliyet alanları ile uyumlu uygulamalar bulunmaktadır.

B.3 Dilbilim yöntemi ve araçlarını kullanarak Türkçenin gerçek dil verisine dayanan yapı, biçim, işlev ve anlam örüntüleri saptamak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler (2 faaliyet hedefi): Bilimsel konferanslara bildiri ile sağlanacak katılım, akademik dergilere gönderilecek bilimsel makaleler, bilimsel kitaplara sunulacak kitap bölümleri

Açıklama: Merkezimizin stratejik planında yer alan ve temel amaçlarımızın ikincisini oluşturan “araştırma-geliştirme faaliyetleri düzenleme” başlığı altındaki bir diğer hedefi ise “Dilbilim yöntemi ve araçlarını kullanarak Türkçenin gerçek dil verisine

dayanan yapı, biçim, işlev ve anlam örüntüleri saptamak”tır. 2022 yılı itibariyle başlamış olan faaliyetlerimizin her takvim yılında en az 2 faaliyet olacak biçimde hedeflere ulaşılması planlanmıştır.

Bu bağlamda, hedefi gerçekleştirecek eylemler başlığı altında “Dilbilim yöntemi ve araçlarını kullanarak Türkçenin gerçek dil verisine dayanan yapı, biçim, işlev ve anlam örüntüleri saptamak” gelmektedir. “Bilimsel konferanslara bildiri ile sağlanacak katılım, akademik dergilere gönderilecek bilimsel makaleler, bilimsel kitaplara sunulacak kitap bölümleri” hedefi gerçekleştirecek eylemler başlığı altında tanımlanmıştır.

Merkezimizin yönetim kurulu üyelerince 35. Ulusal Dilbilim Kurultayında derlem dilbilim yöntem ve ilkeleriyle hazırlanan ve sunulan üç çalışma, Türk Dil Kurumu yayınları tarafından yayınlanan iki kitap bölümü ile hedeflerimiz gerçekleşmiştir. Merkezimiz tarafından 2022 hedeflerine ulaşılmış olup, 2021-2026 yılları arasındaki faaliyet sayısının 12’ye ulaşması hedeflenmektedir.

Kanıt:

[35. Ulusal Dilbilim Kurultayı Programı](#) - Ulusal Konferans sunumları (3 bildiri ile yuvarlak masa katılımı)

[35. Ulusal Dilbilim Kurultayı Özet Kitapçığı](#) - Ulusal Konferans sunumları (3 bildiri ile yuvarlak masa katılımı)

[Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar 12](#) - Ulusal Kitap Bölümleri (2 ulusal kitap bölümü ile katılım)

Olgunluk düzeyi: İlgili hedefe yönelik merkezin amacı ve faaliyet alanları ile uyumlu uygulamalar bulunmaktadır.

B.4 Dil verisinin sunduğu görünümüleri betimlemek

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: TÜDAM bünyesinde hazırlanacak kitap dizilerinin bilimsel değerlendirmesi için araştırma makaleleri hazırlamak ve göndermek.

Açıklama: Merkezimizin stratejik planında yer alan ve temel amaçlarımızın ikincisini oluşturan “araştırma-geliştirme faaliyetleri düzenleme” başlığı altındaki dördüncü hedefi ise “Dil verisinin sunduğu görünümüleri betimlemek”tir. Faaliyetlerimiz 2021 yılı itibariyle başlamış ve her takvim yılında en az 2 faaliyetle hedeflerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Bu bağlamda hedefi gerçekleştirecek eylemler başlığı altında “TÜDAM bünyesinde hazırlanacak kitap dizileri için bilimsel değerlendirme için araştırma makalelerini hazırlamak ve göndermek” yer almaktadır. Merkezimizin yönetim kurulu üyelerince Toros Üniversitesi Yayınları bünyesinde yayınlanması planlanan “Derlem-temelli ve Derlem-çıkışlı Çözümlemeler” başlıklı kitaba gönderilen 1 araştırma makalesi ve kitabın editörlüğü ile hedeflerimiz gerçekleştirilmiştir. Yayın Kuruluna sunulan çalışmanın 2023 yılı içerisinde yayınlanması beklenmektedir.

Kanıt:

[Derlem-temelli ve Derlem-çıkışlı Çözümlemeler Kitabı Kapağı](#) - Editörlük
[Derlem-temelli ve Derlem-çıkışlı Çözümlemeler Kitabı](#) - Araştırma Makalesi

Olgunluk düzeyi: İlgili hedefe yönelik merkezin amacı ve faaliyet alanları ile uyumlu uygulamalar bulunmaktadır.

B.5 Daha ileri dilbilim çözümlenmeleri için temel veri setleri oluşturmak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Bilimsel ve teknolojik çalışmalar yapılmasına yönelik teşvik ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve elde edilen bilgilerin uygulamaya aktarılmasına yönelik proje önerilerinin ilgili birimlere sunulması

Genel Değerlendirme: Öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık nedeniyle *Daha ileri dilbilim çözümlenmeleri için temel veri setleri oluşturmak* hedefine ilişkin 2022 takvim yılında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda, TÜDAM bünyesinde görevli akademisyenlerin birimimizden bağımsız olarak kendi birimlerinde üstlendikleri *ders yüklerinde ve eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluklarında* meydana gelecek iyileştirmelerin TÜDAM'ın *bilimsel ve teknolojik çalışmalar yapılmasına yönelik teşvik ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve elde edilen bilgilerin uygulamaya aktarılmasına yönelik proje önerilerinin ilgili birimlere sunulmasına* ilişkin hedeflerine ulaşmasına olumlu katkı sunacağı düşünülmektedir.

Olgunluk düzeyi: *Daha ileri dilbilim çözümlenmeleri için temel veri setleri oluşturma* hedefi ile ilgili planlama bulunmaktadır ancak 2022 takvim yılı için herhangi bir uygulama gerçekleştirilmemiştir.

C. AMAÇ 3-Toplumsal Katkı

Merkezimizin stratejik planında yer alan ve temel amaçlarımızın üçüncü ve sonuncusunu oluşturan “Toplumsal Katkı” amacına ilişkin olarak 4 temel hedefimiz bulunmaktadır. Bu hedefler,

- Alanlar arası etkileşimi arttırmak,
- Veri ve derlem çalışmalarını ulusal ve uluslararası düzeylerde diğer araştırmacılara ulaştırmak amacıyla süreli yayın yapmak,
- Araştırma merkezinin çalışmalarının sonuçlarını farklı kitap dizileri halinde yayınlamak, dilbilim alanında yapılan çalışmaları bir araya getirmek amacıyla ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar düzenlemek,
- Derlem dilbilim alanındaki çalışmaları geliştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası iş birlikleri yapmak ve bu amaçla ortak projeler geliştirmektir.

Bu hedefleri gerçekleştirebilmek adına stratejik planımızda yer alan ve gerçekleştirilmesi hedeflenen toplam faaliyet sayısı ise 21'dir.

Aşağıda tanımlanan C.1 ve C.2 faaliyetleri için öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık nedeniyle istenilen faaliyetler gerçekleştirilememiştir. C.3 ve C.4 faaliyetleriyle ilgili olarak hazırlanan Ulusal Kitap üniversitemiz Yayın Kurul'unun görüş ve değerlendirmesine sunulmuştur.

C.1 Alanlar arası etkileşimi artırmak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Ulusal ve uluslararası bilim insanlarının katılımıyla Merkez Yönetmeliğinde tanımlanan amaçlar çerçevesinde bilimsel çalıştay, panel/seminer düzenleme faaliyetleri gerçekleştirmek

C.2 Veri ve derlem çalışmalarını ulusal ve uluslararası düzeylerde diğer araştırmacılara ulaştırmak amacıyla süreli yayın yapmak

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Dilbilim ve derlem dilbilim çalışmalarıyla ilgili kitap serileri hazırlamak ve yayınlanması için üniversite yönetimine sunmak

C.3 Araştırma merkezinin çalışmalarının sonuçlarını farklı kitap dizileri halinde yayınlamak, dilbilim alanında yapılan çalışmaları bir araya getirmek amacıyla ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar düzenlemek

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Dilbilim ve derlem dilbilim çalışmalarıyla ilgili kitap serileri hazırlamak ve yayınlanması için üniversite yönetimine sunmak

Açıklama: Merkezimiz tarafından 2021 yılının Aralık ayında düzenlenen Derlem-temelli/çıkışlı Çözümlemeler Çalıştayında sunulan bildirilerin geliştirilmesi için yazarlara çağrı yapılmış olup, 2022 yılının Aralık ayında yazarlardan gelen araştırma makalelerinin hakem ve intihal denetim süreçleri tamamlanmıştır. Hazırlanan çalışmaların Ulusal Kitap'ta birer bölüm olarak Toros Üniversitesi Yayınları tarafından elektronik kitap olarak basımı için üniversitemiz Yayın Kurulu'na iletilmesi sağlanmıştır. Kitabın 2023 yılında basılacağı düşünülmektedir.

Kanıt:

[Derlem-temelli ve Derlem-çıkışlı Çözümlemeler Kitabı Kapağı](#)

C.4 Derlem dilbilim alanındaki çalışmaları geliştirmek amacıyla ulusal ve uluslararası işbirlikleri yapmak ve bu amaçla ortak projeler geliştirmek

Hedefi gerçekleştirecek eylemler: Dilbilim ve derlem dilbilim alanlarında çalışmalar gerçekleştiren bilim insanlarıyla ortak temalı çalıştaylar düzenlemek ve çalıştayda sunulan çalışmaların geliştirilerek araştırma makalelerine dönüştürülmesiyle elde edilen çalışmalarla ilgili kitap serileri hazırlamak ve yayınlanması için üniversite yönetimine sunmak

Açıklama: Merkezimiz tarafından 2021 yılının Aralık ayında düzenlenen Derlem-temelli/çıkışlı Çözümlemeler Çalıştayında sunulan bildirilerin geliştirilmesi için yazarlara çağrı yapılmış olup, 2022 yılının Aralık ayında yazarlardan gelen araştırma

makalelerinin hakem ve intihal denetim süreçleri tamamlanmıştır. Hazırlanan çalışmaların Ulusal Kitap'ta birer bölüm olarak Toros Üniversitesi Yayınları tarafından elektronik kitap olarak basımı için üniversitemiz Yayın Kurulu'na iletilmesi sağlanmıştır. Kitabın 2023 yılında basılacağı düşünülmektedir.

Kanıt:

[Derlem-temelli ve Derlem-çıkışlı Çözümler Kitapı Kapağı](#)

Toplumsal Katkı Amacına İlişkin Genel Değerlendirme: Öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık nedeniyle *Toplumsal Katkı* amacına ilişkin faaliyetler 2022 takvim yılında istenilen düzeyde gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda, TÜDAM bünyesinde görevli akademisyenlerin birimimizden bağımsız olarak kendi birimlerinde üstlendikleri *ders yüklerinde* ve *eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluklarında* meydana gelecek iyileştirmelerin TÜDAM'ın toplumsal katkıya ilişkin hedeflere ulaşmasına olumlu katkı sunacağı düşünülmektedir.

Olgunluk düzeyi: Toplumsal katkı faaliyetleri ile ilgili planlama bulunmaktadır ancak 2022 takvim yılı için herhangi bir uygulama gerçekleştirilmemiştir.

D. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

TÜDAM merkez yönetmeliğinin 14 Haziran 2020 tarih ve 31155 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmasıyla Toros Üniversitesi Rektörlüğü altında faaliyet gösteren bir uygulama ve araştırma merkezi olarak resmi statü kazanmıştır. 2021 yılı Haziran ayı itibariyle oluşturulan merkez stratejik planında belirlenen amaç ve hedefleriyle merkez faaliyetleri sistematik bir yapıya kavuşmuş olup, yürütülen faaliyetler hazırlanan stratejik plana büyük ölçüde bağlı kalarak sürdürülmektedir.

2022 yılı Birim İç Değerlendirme Raporu kapsamında yukarıda verilen açıklamalar ve kanıtlar değerlendirilerek her bir faaliyetinin olgunlaşma düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, güçlü ve iyileştirmeye açık yönlerimiz aşağıda özetlenmiştir.

TÜDAM'ın 2021-2026 stratejik planı çerçevesinde 2022 yılı için 4 temel amaç doğrultusunda 13 temel hedefi ve bu hedeflemek üzere planlanmış 15 eylemi bulunmaktadır. Bu amaçlar aşağıda listelenmiştir.

AMAÇ 1-Kalite Güvence Sistemi oluşturmak (1 hedef ve bu hedefe ilişkin 1 eylem planlaması)

AMAÇ 2-Eğitim-öğretim faaliyetleri düzenlemek (3 hedef ve bu hedeflere ilişkin 3 eylem planlaması)

AMAÇ 3- Araştırma-geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek (5 hedef ve bu hedeflere ilişkin 8 eylem planlaması)

AMAÇ 4-Toplumsal Katkı sunmak (4 hedef ve bu hedeflere ilişkin 4 eylem planlaması)

TÜDAM'ın 2021-2026 stratejik planında *Kalite Güvence Sistemi oluşturma* amacı doğrultusunda 2022 yılı için gerçekleştirmesi gereken 1 hedefi ve bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla 1 eylem planlaması bulunmaktadır. Bu bağlamda, TÜDAM Birim İç Değerlendirme Raporunun (BİDR) hazırlanması ve Birim Geribildirim Raporu doğrultusunda incelemeler yapılması hedefi yerine getirilmiştir.

TÜDAM'ın 2021-2026 stratejik planında *Eğitim-öğretim faaliyetleri düzenlemek* amacı doğrultusunda 2022 yılı için gerçekleştirmesi gereken 3 hedefi ve bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla 3 eylem planlaması bulunmaktadır. Bu raporun ilgili bölümünde de değinildiği gibi, öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık nedeniyle *eğitim-öğretim faaliyetleri düzenlemek* amacına ilişkin 2022 takvim yılında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda ilgili amaç doğrultusunda planlamalarımız bulunmaktadır ancak 2022 takvim yılı için uygulama boyutuna taşınamamıştır.

TÜDAM'ın 2021-2026 stratejik planında *araştırma-geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek* amacı doğrultusunda 2022 yılı için gerçekleştirilmesi gereken 5 hedefi ve bu hedeflere ilişkin 8 eylem planlaması bulunmaktadır. TÜDAM'ın 2022 takvim yılı içerisinde en güçlü olduğu alanın *araştırma-geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek* amacı doğrultusunda şekillendiği bulgulanmıştır. Araştırma-geliştirme amacı doğrultusunda konulan 5 hedefin tamamına ilişkin akademik faaliyetlerin yürütüldüğu, 8 eylem planlamasından ise 7 tanesinin başarıyla tamamlandığı bu raporun ilgili bölümünde kanıtlarıyla birlikte ortaya konulmuştur.

TÜDAM'ın 2021-2026 stratejik planında *toplumsal katkı sunmak* amacı doğrultusunda 2022 yılı için gerçekleştirilmesi gereken 4 hedefi ve bu hedeflere ilişkin 4 eylem planlaması bulunmaktadır. Bu raporun ilgili bölümünde de değinildiği gibi, öğretim üyelerinin ders yükü, ders yükünün oluşturduğu eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluk ve bünyesinde aktif görev yapmakta olan personel sayısındaki azlık

nedeniyle *toplumsal katkı sağlama* amacına ilişkin 2022 takvim yılında iki faaliyet gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda anılan amaçlar, hedefler, hedefi gerçekleştirecek eylemler ve göstergeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 2022 yılında “Kalite Güvence Sisteminin oluşturulması, eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, araştırma-geliştirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, ve toplumsal katkı” boyutunda merkezimiz tarafından planlanan 16 eylemin 10 tanesi başarıyla tamamlanmıştır.

TÜDAM, Stratejik Planındaki faaliyetlerini oluşturulan Stratejik Plan dahilinde; genç, dinamik, alanında uzman ve deneyimli, ulusal ve uluslararası alanda tanınan projelere ve proje çıktısı ürünlere sahip olan öğretim elemanlarıyla dilbilimin alt alanlarında ve disiplinler arası çalışmalarını başarıyla yürüten bir araştırma merkezi olarak sürdürmektedir.

Merkezimizin güçlü ve iyileştirmeye açık yönleri ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Güçlü Yönler

- Genç, dinamik, alanında uzman ve deneyimli öğretim elemanlarına sahip olması,
- Ulusal ve Uluslararası alanda tanınan projelere ve proje çıktısı ürünlere sahip olması,
- Dilbilimin alt alanlarında ve disiplinler arası çalışmalarını başarıyla yürütebilmeleri,
- Ulusal ve uluslararası alanda tanınan bir araştırma merkezi potansiyeli taşıması,
- Üniversitemizin teknolojinin ve uzaktan yönetim süreçlerinin gereklerine uygun adımlar atıyor oluşu,
- Dış paydaşlarla uyumlu ulusal ilişkilere sahip olması,
- Birlikte ekip ruhuyla çalışabilme alışkanlığına sahip akademisyenlerin oluşu,
- Kurum dışı denetimlerde alınan olumlu geribildirimler,
- Toros Üniversitesi'nin ilgili birimlerinin merkezimize karşı geliştirdikleri olumlu tutum.

İyileştirmeye Açık Yönler

- TÜDAM bünyesinde görevli akademisyenlerin birimizden bağımsız olarak kendi birimlerinde üstlendikleri ders yüklerinde ve eğitim-öğretim süreçlerindeki yoğunluklar,
- Disiplinlerarası yapılacak çalışmalar için yeterli sayıda profesyonel işbirliklerinin olmayışından hareketle işbirliklerinin sayısındaki azlık,
- Merkezin kuruluşunun oldukça yeni oluşu ve pandemi dönemine denk gelmesi nedeniyle tanıtımın istenilen düzeyde olamayışı,
- Türkiye genelinde benzer faaliyetler yürütmekte olan merkez sayısının fazla oluşu,
- Ülkemizin içerisinde bulunduğu ekonomik koşullar,
- Dil araştırmaları ve derlem dilbilim çalışmalarının kurumsal boyutta farklı sektörlerde kullanımına ilişkin özel sektörün yeterince bilgi sahibi olmayışı
- Ulusal proje desteği konusunda dilbilim ve daha özelinde derlem dilbilim alanında projelerin yeterli önemi göremeyişi.